

Tietuesiirtymät ja replikointi eri järjestelmissä

Minttu Hurme

tietojärjestelmäasiantuntija

Talonmiehen tuokio 23.3.2022

Kuvailuintegraatiot

Kuvailuintegraatiot - yleistä

- Integraatio Melindan ja paikallisen kirjastojärjestelmän välillä tietueiden luomiseen, päivittämiseen ja poistamiseen Melindasta paikallisen järjestelmän omalla kuvailutyökalulla reaaliaikaisesti
 - se, käsitelläänkö kuvailutyökalulla Melindan tietuetta, paikalliskannan tietuetta vai molempia vaihtelee
- Kuvailuintegraatioiden toteuttamiselle ei ole olemassa mitään yleistä standardia tai protokollaa
- Kuvailuintegraatio tarvitsee myös poiminta-/hakukomponentin (SRU/Z39.50)

Kuvailuintegraatio: **Axiell Aurora**

- Tietueiden haut Melindasta **SRU**:lla (yleinen)
- Tietueen nouto kuvailtavaksi ja tietueiden tallentaminen Melindaan **vanhan kuvailurajapinnan** kautta (vanha REST)
 - noudettu tietue on Melinda-asussaan, Melindaan tallentaessa tietueelle tehdään vähäisiä muutoksia, mm. Aurora-paikalliskantojen 852-kenttien karsinta
- Aurora käsittelee Melinda-tietueita ja Aurora-tietueita erikseen, ja mahdollinen yhdistäminen tehdään manuaalisesti Auroran yhdistelytyökalulla
- '**Replikointi**viittauksen lisääminen' tarkoittaa erillistä toimintoa, joka lisää Melindan ja Auroran tietueisiin tietuelinkkaukseen tarvittavat kentät (LOW, SID, 035)
 - tämä hyödyntää vanhan RESTin palauttamia Alephin tuplakontrolli-ilmoituksia ja standardinumerohakua Melindan SRU:sta

Kuvailuintegraatio: Ex Libris Alma

- Tietueiden haut Melindasta **z39.50**:llä (bibalma)
 - oma instanssi, joka tekee muutamia muutoksia tietueisiin mm. tietueiden versiointiin liittyen
 - myös Alman päässä tietueisiin tehdän muutoksia (**'import-säännöt'**)
- Tietueiden tallentaminen Melindaan Alephin X-serverin kautta - **'kontribuutio'**
 - sääntöjä tietueiden muokkaamiseen sekä Alman että Alephin päässä
- Alma hakee Melindan tietueen paikalliskantaan, kuvailija käsittelee tietuetta Almassa ja tallentaa sen sitten takaisin Melindaan olemassaolevan Melinda-tietueen päälle
- Alma päivittää paikalliskannan tietueen, jossa on Melinda-ID, automaattisesti (asetuksista riippuen?) Melinda-tietueella, kun se avataan Alman Metadata Editorissa
- Alma-kirjastojen tietokantatunnusten (LOW-tagien) lisääminen Melindan tietueisiin tapahtuu erillisellä **'Low publishing'** -prosessilla

Kuvailuintegraatio: **Koha-Suomi-Koha**

- Haut Melindasta **SRU**:lla (bibprv)
- Tietueiden luominen, päivittäminen ja poistaminen Melindan (uuden) **REST**-rajapinnan kautta
 - Kohan päässä '**mikropalvelu**' tuonteihin ja vienteihin
- Koha hakee tietueen kuvailtavaksi TäTiin, Kohan mikropalvelu huolehtii Melinda-ominaisuuksien säilyttämisestä kun tietue tallenetaan takaisin Melindaan
- Koha-Suomen Melinda-integraatio on rakennettu Koha-Suomen yhteiseen **TäTi**-tietokantaan
- Lisäksi kullakin Koha-Suomi-kirjastolla on oma paikalliskantansa, johon TäTi-tietueissa tapahtuvat muutokset replikoituvat ('**valutetaan**') TäTistä

Kuvailuintegraatio: korkeakoulu-Kohat

- Korkeakoulu-Kohilla ei ole käytössä erillistä kuvailuintegraatiota paikallis-Kohan ja Melindan välillä, vaan kuvailutyö tehdään **Alephin** kuvailutyökalulla suoraan Melindaan
- Tietueiden luonnit, päivitykset ja poistot **replikoituvat** Melindasta paikalliskantaan

Replikointi

Replikointi - yleistä

- Automaattinen prosessi, joka päivittää paikalliskannan vastintietueen, kun joku (muu) päivittää Melinda-tietuetta
- ***Paikalliskantakohtaiset replikointisäännöt:***
 - missä tapauksissa replikoituva päivitys otetaan vastaan,
 - mitä asioita paikalliskannan tietueesta suojataan, ja
 - miten replikoituvaa tietuetta mahdollisesti muokataan
- **Alephilla** kuvailevilla **korkeakoulu-Koha**-kirjastoilla replikointi myös lisää itse kuvaillut / poimitut uudet tietueet paikalliskantaan sekä siirtää itsetehdyt päivitykset Melinda-tietueelta paikalliskannan tietueille

Replikointi: Kohat - sekä korkeakoulut että Koha-Suomi

- Paikalliskantakohtainen replikointi *replikointi-kk*:lla
 - Etsii vastintietueita paikallis-Kohasta (tai TäTistä) **SRU**:n kautta Melinda-ID:llä
 - Tallentaa replikoituvat tietuelisäykset, päivitykset ja poistot paikallis-Kohaan **Kohan REST-apin** kautta
- **Koha-Suomen** kohdalla replikointi on kiinni TäTissä
- TäTistä muutokset *valutetaan* Kohan omilla toiminnallisuuksilla paikallis-Kohiin

Replikointi: **Axiell Aurora**

- Replikointi Auroraan ei osaa lisätä tai poistaa tietueita
- Paikalliskantakohtainen **replikointi** *replikointi-kk*:lla
 - Etsii vastintietueita paikallisesta Aurorasta **OAI-PMH**:lla paikalliskannan SID-kentän paikallisen ID:n perusteella
 - Tulostaa replikoituvan tietueen tiedostoon
 - Pakkaa tietuetiedostot tietyin väliajoin replikointipaketiksi
- **Auroran erätuonti**
 - Noutaa replikointipaketit joko ajastettuna tai manuaalisesti käynnistettynä
 - Erätuonnilla on vain yhdet säännöt, jotka koskevat sekä Melinda-replikointia että muita (esim. Kirjastopalvelun) tietuetuonteja
 - Erätuonti joko päivittää tietueen automaattisesti tai laittaa päivityksen manuaalisesti käsiteltävälle ehdotuslistalle

Replikointi: Ex Libris Alma

- Alman oma **VST-replikointi**, joka ei sisällä Kansalliskirjaston replikoinnin suodatusominaisuuksia
- Käytössä ainoastaan Turulla ja Oululla, ja niilläkin vain Fennica/vapaakappaletietueiden replikointiin
 - Tämä vaatii kikkailua paikallisesti, ja replikointia ajetaan vain eräajoina, koska Alman Melinda-integraation suodatussäännöt pitää manuaalisesti päivittää VST-prosessin käyttöön

Erätuonnit ja aineistosiirrot

Erätuonnit ja aineistosiirrot - yleistä

- Aleph-kuvailun ja kuvailuintegraatioiden lisäksi Melindaan tuodaan tietoa
- **Erätuonteina** säännöllisesti ja myös päivityksinä erilaisista lähteistä mm:
 - Helmet-kirjastot
 - Kirjavälityksen tiedot
 - julkaisuarkistot ja e-vapaakappaleluovutukset
 - Yleisradion Fono/Tempo
- **Aineistosiirtoina**, kun Melindaan liittyy uusia organisaatioita, tai jokin organisaatio lisää uuden osan kokoelmastaan Melindaan

Kiitos!

- Havainnot, parannusehdotukset, kommentit ja kysymykset:
melinda-posti@helsinki.fi



www.kansalliskirjasto.fi

Minttu Hurme

melinda-posti@helsinki.fi